

Köszöntő

Szilágyi József akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja

2025. május 7-én, a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) 199. közgyűlésén Szilágyi Józsefet, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Építőmérnöki Kar, Vízépítési és Vízgazdálkodási Tanszékének egyetemi tanárát, az MTA doktorát, levelező taggá választották. Az Akadémia alapszabálya szerint levelező taggá az a magyar állampolgár választható meg, aki az MTA doktora címmel vagy azzal egyenértékűnek minősített tudományos fokozattal rendelkezik, és aki tudományát elismerten és különösen magas színvonalon, alkotó módon műveli.

Szilágyi József Újfehértón született 1964-ben. A hidrológiai szakágazattal kiegészített okleveles meteorológus diplomáját az ELTE Földtudományi Karán szerezte meg 1989-ben. 1992-ig a VITUKI Országos Vízjelző Szolgálatának operatív hidrometeorológusa volt. 1994-ben a New

Hampshire-i (USA) Egyetemen hidrológiai MSc, majd 1997-ben a Kaliforniai Egyetemen (Davis) PhD fokozatot kapott. 2005-ig a Nebraskai Egyetem (Lincoln) kutatójaként, majd a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem docenseként dolgozott. 2005 óta az MTA doktora, 2009-ben nevezték ki a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Vízépítési és Vízgazdálkodási Tanszéke egyetemi tanárává. Jelenleg az MTA Vízgazdálkodástudományi Bizottság elnöke, a Journal of Hydrology szerkesztőbizottsági tagja. Az utóbbi években lapunkban, a Hidrológiai Közönyben is több kimagasló közleménye jelent meg.

Tudományos munkássága a hidrológiai és hidrometeorológiai folyamatok alaposabb megértésére, illetve az így nyert tudás vízmérnöki alkalmazására irányul. Nemzetközi szakfolyóiratokban publikált cikksorozatával és a Szőlősi-Nagy Andrásal közösen, 2010-ben a Taylor & Francisnél megjelentetett szakkönyvi összefoglalásával egyetülálló, az Országos Vízjelző Szolgálat által ma is operatíván alkalmazott rekurzív árhullám-transzformációs séma kidolgozásában vett részt. A területi párolgás folyamatának újszerű termodinamikai leírásával olyan széles körben alkalmazható eljárást fejlesztett ki, amely meteorológiai és műholdas távérzékelési adatok segítségével lehetővé teszi a területi párolgás, valamint a talajvíz utánpótlódásának nagyléptékű térképezését. A kizárólag meteorológiai méréseken alapuló, kalibrációmentes párolgásbecslő módszere a klímamodellektől függetlenül segíti elő a szárazföldek párolgásának klímaváltozást is figyelembevevő globális értékének és hosszú távú trendjének a pontosítását. Eredményei itthon és külföldön a tudomány, az oktatás és a gyakorlat terén egyaránt széles körben hasznosultak. 2022-ben Vásárhelyi Pál-díjban, 2024-ben Akadémiai Díjban részesült.

2025. szeptember 5-én Szilágyi József az Akadémián nagy elismerés mellett tartotta meg székfoglaló előadását, melynek témája: „*A területi párolgás komplementáris elmélete a hidrológiai gyakorlatban*”.

Az előadás a következő linken követhető nyomon: <https://www.youtube.com/watch?v=vfWxgphzHeU>

Szakmailag kik voltak e sikeres tudományos pálya alakulását meghatározóan előmozdító személyiségek?

A találkozások sorrendjében:

Először is *Tél Tamás* fizikus professzor az ELTE-ről. Szakmai tudását, felkészültségét, precizitását azóta is, hogy Hidrodinamikát hallgattam tőle, etalonnak tartom. Tél Tamás órájára készítettem egy parciális differenciál egyenletet numerikusan kiintegráló programot a VITUKI-ban, úgy, hogy számítógépet is csak ott láttam először,

Azután *Józsa János* akadémikus, akinek a diákokkal való törődése, a diákok munkájára irányuló érdeklődése és ösztönzése igen erős pozitív visszacsatolást jelentett nekem abban, amit csináltam. Ez az emberekkel való személyes törődés, gondolom sok más fiatal kollégát is elindított a szakmai útján, vagy adott támaszt karrierjének kiteljesedésében.

Bartha Péter, az Országos Vízjelző Szolgálat egykori vezetője, aki szeretettel vett vissza a Szolgálatához két nappal azután, hogy azt otthagytam a nagyobb pénzkereset – ekkor már két gyermekem is volt – reményében. Nem tartott soká, hogy rájöjjenek, az üzleti versenyszféra nem az én világom.

Végezetül *Marc Parlange*, doktori témavezetőm a Kaliforniai Egyetemről, aki hagyta, hogy a turbulens légköri áramlások igen bonyolult, de kevésbé látványos témaköréről átnyergeljek a vízgyűjtőhidrológia színes, térinformatikára épülő világába, hogy azután jó pár évvel később per sze visszatérjek áttételesen az előzőhöz.

Hogy látja új akadémikusunk, melyek a szakma legnagyobb kihívásai?

A tudomány – beleértve a hidrometeorológiát, ami szűk szakterületem – előtti legnagyobb kihívásnak azt tartom, hogy mindig sikerüljön elkerülni egy állítás, gondolat vagy tétel dogmává válását. Egy „tudományosan bebetonozott” dogma borzasztóan káros a világ megismerésének és a kihívásokra adott adekvát válaszok megtalálásának szempontjából.

Ezekkel a gondolatokkal tisztelettel köszöntjük a víz-tudományok új akadémikusát, Szilágyi Józsefet!

Major Veronika
A Hidrológiai Közlöny főszerkesztője

Az akadémikusi oklevél átadása
Handing over the academic diploma